

Υποστηριζόμενη εργασία από την υπηρεσία αποκατάστασης του Ι.Π.Α.Π. «Η ΘΕΟΤΟΚΟΣ»

Ιωάννης Σφυρίδης
Εργοθεραπευτής - Λειτουργός αποκατάστασης

Το ίδρυμα «Θεοτόκος» είναι ένα κέντρο αποκατάστασης και επαγγελματικής κατάρτισης το οποίο φιλοξενεί παιδιά και νέους-ες με μαθησιακές και αναπτυξιακές δυσκολίες.

Προσφέρει τις υπηρεσίες του ενεργά από το 1964 σε παιδιά προσχολικής ηλικίας και σε ενήλικες μέχρι και 25 ετών. Σήμερα ο αριθμός των μαθητών σε αυτό είναι γύρω στα 400 άτομα. Η φιλοσοφία του ιδρύματος στρέφεται κυρίως σε μέτρα που αυξάνουν τις πιθανότητες κοινωνικής ένταξης και όχι συντήρησης των ήδη υπάρχουσών δομών. Γι' αυτό και υιοθέτησε ως ανωτάτο όριο φοίτησης εκείνο των 25 ετών και στράφηκε σε εναλλακτικές μορφές εκπαίδευσης των φοιτούντων σε αυτό.

Η ανάγκη που οδήγησε στην ίδρυση της υπηρεσίας αποκατάστασης ήταν ο προβληματισμός για το μετά. Δηλαδή τι μέλλει γενέσθαι για τους νέους και τις νέες που συμπληρώνουν το 25ο έτος της ηλικίας τους και πρέπει να αποφοιτήσουν από το ίδρυμα. Τι θα γίνουν οι άνθρωποι αυτοί; Θα καταφέρουν να αφομοιωθούν κοινωνικά μέσω της εργασίας ή θα συνεχίσουν να απασχολούν διάφορους κρατικούς και μη φορείς από τους οποίους θα ζητούν συνεχή στήριξη χωρίς ιδιαίτερη εξέλιξη;

Οι περισσότεροι από τους νέους στο «Θεοτόκος», δεν μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν προς ίδιο όφελος τις γνώσεις που αποκόμιζαν στις προεπαγγελματικές και επαγγελματικές μονάδες του ιδρύματος. Από την άλλη, όποιοι κατάφερναν να βρουν μια εργασία, συνήθως την έχαναν σε σύντομο χρονικό διάστημα μη μπορώντας να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις και τις ανάγκες της εργασίας αυτής, αλλά και να συνεργαστούν σωστά με τους υπόλοιπους συναδέλφους τους.

Η υπηρεσία αποκατάστασης οργανωμένα και συστηματικά με τη μορφή που έχει σήμερα ξεκίνησε το 1996 και αποτελείται από τοποθετητή και εκπαιδευτή εργασίας, νομικό σύμβουλο ειδικό στις μαθησιακές δυσκολίες, ψυχολόγο και κοινωνικό λειτουργό. Σε αυτό το σημείο κρίνεται σκόπιμο να εξηγήσουμε την διαφορά της υποστηριζόμενης από την προστατευμένη εργασία.

Με τον όρο υποστηριζόμενη εργασία εννοούμε την προσπάθεια που οδηγεί τα Α.μ.Ε.Α. σε φυσικό εργασιακό περιβάλλον, με κανονικό ημερομίσθιο (τις περισσότερες φορές αρχικά επιδοτούμενο από το γραφείο ειδικών κοινωνικών ομάδων του Ο.Α.Ε.Δ.).

Ο ρόλος της υποστηριζόμενης εργασίας δημιουργεί δυο συντεταγμένες. Από την μια κανονική εργασία και από την άλλη υποστηριζόμενη εργασιακή διαβίωση για όσο διάστημα χρειάζεται κάτι τέτοιο.

Ο εκπαιδευτής εργασίας εντοπίζει τους εργοδότες και πραγματοποιεί ατομικές τοποθετήσεις με μέθοδο που θα εξηγήσουμε στη συνέχεια. Από την άλλη με τον όρο προστατευόμενη εργασία αναφερόμαστε σε προστατευμένους εργασιακούς χώρους με φοιτούντες όπου οι ικανότητές τους διαφέρουν αρκετά και με χαμηλή παραγωγικότητα.

Η ομάδα μας δέχεται παραπεμπτικά από τα διάφορα τμήματα. Κριτήρια αποτελούν η θέληση του νέου ή της νέας για εργασία, αλλά και κοινωνικοοικονομικά κριτήρια. Ξεκινάμε αρχικά από το εργασιακό προφίλ του υποψήφιου για εργασία. Πρόκειται για ένα έντυπο όπου καταγράφονται οι προτιμήσεις του, οι δεξιότητές του, πιθανά προβλήματα υγείας που αντιμετωπίζει αλλά και άλλες δραστηριότητες (κοινωνικές - αθλητικές) με τις οποίες ασχολείται.

Τέλος, τον ρωτάμε με τι θα ήθελε να ασχοληθεί. Μπορεί αυτό που θα μας πει να μην πραγματοποιηθεί ποτέ, αλλά σίγουρα μας δίνει μια κατεύθυνση προς τα πού πρέπει να ψάξουμε. Αυτή είναι και η βασική διαφορά με ό,τι συνέβαινε στο παρελθόν. Δηλαδή πλέον έχουμε στα χέρια μας στοιχεία τα οποία μας βοηθούν να ψάξουμε προς την σωστή κατεύθυνση.

Ακόμη ένα άλλο παράλληλο έντυπο που χρησιμοποιεί η υπηρεσία μας είναι η ανάλυση εργασίας (Job Analysis). Με αυτό το έντυπο γίνεται η προσέγγιση του εργασιακού χώρου.

Μέσω της ανάλυσης εργασίας καταγράφονται το είδος και οι απαιτήσεις της εργασίας, πιθανοί κίνδυνοι, περιγραφή εργασίας, κουλτούρα επιχείρησης, τόπος επαναλαμβανόμενης εργασίας. Έπειτα γίνεται η σύγκριση εργασιακού προφίλ και ανάλυσης εργασίας και επιλέγεται το πλέον κατάλληλο άτομο για εργασιακή τοποθέτηση.

Ο εκπαιδευτής εργασίας, αφού προηγουμένως ο ίδιος έχει φροντίσει να μάθει το αντικείμενο εργασίας, εκπαιδεύει τον επιλεγέντα στο χώρο δουλειάς ατομικά με την μέθοδο της συστηματικής διδασκαλίας.

Παραμένει μαζί του για όσο διάστημα χρειαστεί, ενώ όταν μάθει την δουλειά μειώνει (ο εκπαιδευτής εργασίας) την παρουσία του στο χώρο δουλειάς. Ποτέ όμως δεν εγκαταλείπει τον νέο/α αλλά κατά διαστήματα επανέρχεται για να τον αξιολογήσει και να του προσφέρει, εάν χρειαστεί, στήριξη και επανεκπαίδευση.

Η υπηρεσία μας συστηματικά και οργανωμένα με την μορφή που έχει σήμερα ξεκίνησε το 1996. Από εκείνη τη χρονιά έως τώρα έχουν αποκατασταθεί γύρω στα 80 άτομα. Το 1997 μια ομάδα επαγγελματιών από το ίδρυμα «Θεοτόκος» δημιούργησαν την «Ελληνική Εταιρεία υποστηριζόμενης Εργασίας» (ΕΛ.ΕΤ.ΥΠ.Ε.) με σκοπό να ενημερώσουν και να μεταδώσουν πληροφορίες και σε άλλους επαγγελματίες σε όλη την χώρα που εργάζονται στον τομέα της αποκατάστασης.

Προσδοκία όλων όσων εργαζόμαστε στην αποκατάσταση είναι όλο και περισσότεροι νέοι και νέες να ενταχθούν στην παραγωγή και να ευαισθητοποιηθούν ακόμη περισσότεροι εργοδότες και υπηρεσίες ώστε να υποστηρίξουν τα άτομα με ειδικές ανάγκες να ενταχθούν στην κοινότητα.